

KUOPIO

Omaishoidon tuen myöntämisperusteet
2020

Kuopion kaupunki

Perusturva ja terveydenhuolto

3.12.2019

Julkinen

Perusturvan palvelualue

Sisällys

Omaishoidon tuki.....	2
Hakeminen ja myöntämisen edellytykset	2
Omaishoidon hoitopalkkiot	3
Muiden palveluiden vaikutus omaishoidonpalkkioon.....	4
Hoito- ja palvelusuunnitelma	5
Omaishoitosopimus	5
Hoitopalkkion maksaminen , <i>alentaminen</i> ja keskeytyminen.....	6
Sopimuksen irtisanominen ja purkaminen.....	6
Omaishoitajan lakisääteinen vapaa.....	7
Sijais- tai perhehoidon toimeksiantosopimus.....	7
Ikääntyneiden päiväryhmätoiminta	7
Omaishoidon tuen palveluseteli.....	8
Lyhytaikaishoito kaupungin omana toimintana	8
Omaishoitoperheen tukeminen.....	9

Omaishoidon tuki

Omaishoidon tuki on omaishoidon tuesta annetun lain (2.12.2005/937) mukaista sosiaalipalvelua, jonka järjestämis- ja valvontavastuu on kunnalla. Omaishoidon tuki on määrärahasidonnainen palvelu. Määräraha kohdennetaan eniten hoitoa ja huolenpitoa tarvitseville. Kuopion kaupungin perusturva- ja terveyslautakunta vahvistaa omaishoidon tuen myöntämisperusteet ja hoitopalkkioluokat vuosittain.

Omaishoidolla tarkoitetaan vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotiloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla. Erityisestä syystä hoito voi tapahtua myös hoitajan kotona. Omaishoidon tukea ei voi myöntää yksityiselle palveluntuottajalle.

Omaishoidon tuki on kokonaisuus, joka muodostuu hoidettavalle annettavista tarvittavista palveluista sekä omaishoitajalle annettavasta hoitopalkkiosta, vapaasta ja omaishoitoa tukevista palveluista. Hoidettavalle annettavat palvelut sovitetaan yhteen yksilöllisesti, harkintaa käyttäen, kaupungin järjestämien muiden palveluiden kanssa. Palvelukokonaisuuden järjestämisessä sovelletaan ikäihmisten osalta Ikäystävällinen Kuopio -palvelustrategian periaatetta, jossa pääpaino on kotiin annettavissa palveluissa.

Hakeminen ja myöntämisen edellytykset

Omaishoidon tukea haetaan kirjallisella hakemuksella, joita saa Kuopion kaupungin internet-sivuilta kohdasta Omaishoidon tuki, vanhusten palveluohjauksesta ja vammaispalveluyksiköstä. Ennen päätöksentekoa tehdään kotikäynti, jolloin selvitetään asiakkaan avun tarve ja palvelukokonaisuus sekä laaditaan hoito- ja palvelusuunnitelma.

Omaishoidon tuen päätöksen tekee viranhaltija, joka voi konsultoida moniammatillista työryhmää päätöksenteossaan. Omaishoidon tuen päätöksenteon tukena käytetään tarvittaessa lääkärinlausuntoa ja/tai muita hoitoisuuteen liittyviä lausuntoja, sekä soveltuvia toimintakyky mittareita.

Omaishoidon tuen myöntämisen tulee olla hoidettavan edun mukaista ja hoito-olosuhteiden omaishoidolle sopivat. Hoitajan tulee olla terveytensä ja toimintakykynsä puolesta sopiva hoitajaksi, ja hänen on kyettävä kantamaan kokonaisvastuu hoidettavasta. Hoitajan sopivuuteen voivat vaikuttaa sosiaaliset tai terveydelliset syyt tai muut erityiset syyt esim. muistisairaus, vakava mielenterveydellinen ongelma tai päihteiden väärinkäyttö. Tarvittaessa hoitajalta voidaan pyytää lääkärinlausunto terveydentilastaan.

Omaishoidon tuen hoitopalkkio maksetaan tehdystä hoitotyöstä. Tavanomainen lapsen ikään ja vanhemmuuteen liittyvä auttaminen ja vastuu eivät oikeuta omaishoidon tukeen. Omaishoidon tukeen ei ole oikeutta, mikäli avun tarve on pelkästään esim. ruoanlaitossa, siivouksessa ja asiointissa kodin ulkopuolella. Tukea ei makseta, jos hoidettava on sairaalassa potilaana tai käy kokeilulomilla kotona sairaalasta.

Mikäli omaishoidon tuen myöntämisperusteet eivät täyty, asiakasta ja hakijaa ohjataan tarvittaessa muiden palveluiden, kuten kotihoidon, päiväryhmätoiminnan ja muiden tukipalveluiden, piiriin.

Omaishoidontuki saattaa vaikuttaa Kelan ja työvoimatoimiston etuuksien (esim. työttömyysturva) myöntämiseen. Hoitajan tulee itse tarkastaa omaishoidontuen vaikutukset saamiinsa muihin etuuksiin.

Omaishoidon hoitopalkkiot

Hoitopalkkion suuruus määräytyy hoidon sitovuuden ja vaativuuden perusteella. Hoitopalkkion määrä tarkistetaan kalenterivuositain työntekijän eläkelain (395/2006) 96 §:ssä tarkoitetulla palkkakertomella.

1. Jatkuvaa tukea tarvitsevat / Hoitopalkkio ~~423,42~~ **432,10** €/kk

Tähän tukiluokkaan kuuluvat henkilöt, jotka tarvitsevat hoitoa, huolenpitoa ja valvontaa useita kertoja päivässä, mutta selviytyvät osittain itsenäisesti. Omaishoitona toteutettava hoitotyö on sitovaa ja päävastuu hoidosta on omaishoitajalla. Psykkisesti sairaalla, muistisairaalla tai vammaisella hoidettavalla voi olla turvattomuutta, hallittavissa olevia käytösoireita tai hän ei orientoidu aikaan ja paikkaan. Hoidettava tarvitsee lähes jatkuvasti runsaasti ohjausta, hoitoa, huolenpitoa ja valvontaa henkilökohtaisissa päivittäisissä toiminnoissa:

- wc-toiminnoissa ja hygienianhoidossa
- peseytymisessä
- pukeutumisessa
- ruokailun järjestämisessä ja/tai syömisessä
- lääkehoidon toteutuksessa
- liikkumisessa/siirtymisissä
- sairaanhoidollisissa toimenpiteissä, jotka vaativat jatkuvaa valvontaa (esimerkiksi kotidialyysi)

Hoidon tarve ei välttämättä edellytä hoitajan ja hoidettavan asumista samassa taloudessa, mutta hoitajan tulee sitoutua toistuvaan päivittäiseen huolenpitoon ja hoitoon. Valvonnassa ja ohjauksessa voidaan **lisäksi** käyttää apuna teknisiä apuvälineitä (mm. kuva-ääniyhteyttä). Omaishoito korvaa päivittäisiä kotihoidon palveluja. Hoidettavalla voi olla kotihoidon palveluja, esimerkiksi insuliinipistikset ja katetrointi. Ilman omaishoitajaa hoidettava tarvitsisi runsasta kotihoitoa tai tuettua asumispalvelua. Avuntarve ainoastaan kodinhoidollisissa tehtävissä ja asioinneissa ei oikeuta omaishoidon tukeen. Hoidettavalla voi olla toistuvaa, jatkuvaa valvonnan- tai avuntarvetta myös yöllä.

Ryhmään kuuluvat myös vaikeavammaiset tai sairaat lapset ja nuoret sekä vaikeavammaiset aikuiset, jotka käyttävät suurimman osan vuodesta kodin ulkopuolisia palveluja **yli 30 h / vko ja jotka muutoin täyttäisivät maksuluokan 2 myöntämisperusteet**. Tuki kohdennetaan vaikeavammaisen tai pitkäaikaisairaahan lapsen hoitoon. Tähän ryhmään kuuluvat kehitysvammaiset, vaikeavammaiset ja pitkäaikaisairaavat lapset ja nuoret, jotka tarvitsevat paljon hoivaa, huolenpitoa, valvontaa ja ohjausta henkilökohtaisissa toiminnoissa. Lasten ja nuorten osalta arvioinnissa kiinnitetään huomiota päivittäisten toimintojen lisäksi liikuntakykyyn, kommunikaatioon, valvonnan, ohjauksen ja erityisen vaativien hoitotoimenpiteiden tarpeeseen. Hoidon ja huolenpidon tarvetta ja sitovuutta verrataan samanikäisten terveiden lasten hoitoon ja huolenpitoon.

2. Erityistukea tarvitsevat / Hoitopalkkio ~~845,82~~ **863,16** €/kk

Tähän tukiluokkaan kuuluvat henkilöt, jotka tarvitsevat erityisen runsaasti henkilökohtaista hoitoa ja huolenpitoa. Hoidettavalla on esimerkiksi pitkälle edennyt dementia- tai muistisairaus, hän on vuo-
depotilas tai saattohoidossa. Hoidettavan avuntarve on ympärivuorokautista ja runsasta myös yöllä (mm. asento- ja hoito, erityiset hoitotoimenpiteet, hygienia, muistisairaahan valvonta). Omaishoitona toteutettava hoitotyö on erittäin sitovaa ja vaativaa ympärivuorokauden. Hoidettavaa ei voi jättää yksin. Hoidettava

on täysin autettava ja tarvitsee ympärivuorokautisesti runsaasti hoitoa, huolenpitoa ja valvontaa kaikissa päivittäisissä toiminnoissa:

- wc-toiminnoissa ja hygienianhoidossa (kasteleva, ei kykene huolehtimaan vaipan vaihdosta/wc-toimistaan)
- peseytymisessä
- pukeutumisessa
- ruokailun järjestämisessä ja syömisessä (syötettävä/letkuruokinta)
- lääkehoidon toteutuksessa
- liikkumisessa (ei liiku omatoimisesti)

Tukiluokan 2 edellytyksenä on, että hoitajalla ei ole:

- 1) vähäistä suurempia työtuloja
- 2) oikeutta sairausvakuutuslain (1224/2004) 10. luvun mukaiseen erityishoitorahaan
- 3) oikeutta vuorotteluvapaalain (1305/2002) 13 §:n mukaiseen vuorottelukorvaukseen

Edellä mainittujen asioiden selvittäminen kuuluu omaishoitajaksi hakevalle itselleen. Tarvittaessa hakijalta voidaan pyytää tarkempaa tuloseselvitystä.

3. Omaishoidon tuen korottaminen erityistapauksissa / Hoitopalkkio ~~1670,76~~ 1705,01 €/kk

Tämä tukiluokka voidaan myöntää erityisen raskaassa hoitotilanteessa hoitajalle. Edellytyksenä on, että hoitaja joutuu hoidon takia jäämään pois ansiotyöstä, eikä hän saa mitään muuta korvausta ansiotulon menetyksestä tai eläketuloja **eikä hänellä ole muita tuloja (esim. kotihoidontuki). Tarjotusta työstä kieläytyminen ei oikeuta maksuluokkaan 3.** Hoitaja on työikäinen.

Hoidettava on avuntarpeen perusteella **vähintään** maksuluokassa 2. **Ilman omaishoitoa hoidettava tarvitsee ympärivuorokautisen muun palvelun.** Omaishoitona toteutettava hoitotyö on erityisen runsasta, sitovaa ja vaativaa ympäri vuorokauden.

Mikäli omaishoitajan hoidossa on kaksi hoidettavaa, joiden molempien hoitoisuus on maksuluokan 2 mukainen, vain toisesta maksetaan 1670,76 euroa/kk ja toisen kohdalla hoitopalkkio on 845,82 euroa/kk.

Tarvittaessa hakijalta voidaan pyytää lisäselvityksiä em. asioihin liittyen.

Muiden palveluiden vaikutus omaishoidonpalkkioon

Säännöllinen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden saaminen vaikuttaa omaishoidontuen tukiluokkaan. Tukiluokkaa alennetaan, jos hoitajan antaman hoidon sitovuus ja jatkuvuus vuorokaudessa on vähäisempää kuin kriteereissä on edellytetty. Tällöin tukiluokkaa alennetaan vähintään yhdellä tukiluokalla. Tällaisia tilanteita ovat muun muassa:

- Hoidettavalla on vammaispalvelulain mukaista henkilökohtaista apua päivittäisiin toimiin keskimäärin yli seitsemän (7) tuntia viikossa.

- Hoidettava saa säännöllisen kotihoidon palveluja enemmän kuin 35 tuntia kuukaudessa (poikkeuksena saattohoito tai muut erityiset syyt). Kotihoidon palvelumaksut määräytyvät sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) perusteella. Omaishoidon tuen palkkio huomioidaan tulona määritettäessä kotihoidon maksua.
- Hoidettava on kuukausittain säännöllisesti lyhytaikaishoidossa kaksi (2) viikkoa, mikä sisältää omaishoidon tuen kolme lakisääteistä vapaapäivää. Lyhytaikaishoidon maksut määräytyvät sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain (734/1992) perusteella.
- **Hoidettavalla on muita runsaita kodin ulkopuolisia palveluita tai siihen rinnastettavia järjestelyjä suurimman osan vuodesta, kuten esimerkiksi päivätoiminta, päivähoito tai koulu, yli 30h/vko.**

Mikäli hoitopalkkiota on alennettu, erillisiä poissaolopidätyksiä ei tehdä säännöllisesti myönnettyistä pidennetyistä lyhytaikaishoitojaksoista.

Hoito- ja palvelusuunnitelma

Omaishoidon tuesta laaditaan yhdessä hoidettavan ja omaishoitajan kanssa hoito- ja palvelusuunnitelma, joka päivitetään vähintään kerran vuodessa. Suunnitelmaan liitetään tiedot omaishoidontukilain mukaisista hoidettavan ja hoitajan oikeuksista koskevista säännöksistä ja niiden soveltamisesta. Lisäksi suunnitelmaan kirjataan ainakin:

1. Omaishoitajan antaman hoidon määrä ja sisältö
2. Muiden hoidettavalle tarpeellisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen määrä ja sisältö
3. Omaishoitajan hoitotehtävää tukevien palvelujen määrä ja sisältö
4. Suunnitelma hoidon järjestämiseksi omaishoitajan poissaolon aikana
5. Suunnitelma hoidon järjestämiseksi omaishoitajan äkillisen sairauspoissaolon aikana.

Omaishoitosopimus

Omaishoidon tuesta tehdään hoitajan ja kunnan välillä sopimus, jonka liitteenä on oltava hoito- ja palvelusuunnitelma. Sopimus on toimeksiantosopimus, joten hoitaja ei ole oikeutettu työsopimuslain mukaisiin loma-, päiväraha-, työaika-, ym. etuuksiin. Hoitaja ei ole työsopimuslain tarkoittamassa työsuhhteessa kuntaan, hoidettavaan tai hoidettavan huoltajaan.

Sopimuksessa on mainittava:

1. Hoitopalkkion määrä ja maksutapa
2. Hoitajan oikeudesta vapaapäiviin (Omaishoitolaki 4§:1)
3. Maininta hoitopalkkion maksamisesta silloin, kun hoito keskeytyy hoitajasta johtuvasta syystä tai hoidettavasta johtuvasta muusta kuin terveydellisestä syystä
4. Määräaikaisen sopimuksen kesto
  - Sopimus on yleensä voimassa toistaiseksi, mutta erityisestä syystä se voidaan tehdä määräaikaisena.
5. Muut hoitoa koskevat asiat

Omaishoidon tuesta hoitajan kanssa sopimuksen tehneen kunnan on otettava tapaturmavakuutuslain (608/1948) 57 §:n 1 momentin mukainen vakuutus hoitajalle ja omaishoitajan tulee ilmoittaa omaishoidossa sattuneesta tapaturmasta.

Kaupungin puolelta sopimusta tarkistetaan hoidon kestoa tai sisältöä koskevien muutosten vuoksi tai jos siihen muutoin on aihetta. Hoitajalla on velvollisuus ilmoittaa hoidon keskeytyksistä heti. Myös olosuhteissa tapahtuvista muutoksista on ilmoitettava, esim. omaishoitajan terveydentilan heikentyminen.

Omaishoitosopimus voidaan päättää, mikäli voimassa olevat omaishoidon tuen myöntämisperusteet eivät enää täyty.

Hoitopalkkion maksaminen ja keskeytyminen

Omaishoidon hoitopalkkion maksaminen alkaa aikaisintaan hakemuskaukua seuraavan kuukauden alusta ja maksetaan hoitajan ilmoittamalle tilille rahalaitokseen kunkin kuukauden viimeisenä arkipäivänä. Omaishoidon hoitopalkkio on veronalaista tuloa, josta kunta suorittaa ennakonpidätyksen, eläkevakuutusmaksut ja sosiaaliturvamaksut.

Omaishoidon hoitopalkkiota maksetaan lakisääteisten vapaiden osalta enintään kolmelta (3) vuorokaudelta kalenterikuukaudessa, jolloin meno- ja lähtöpäivää ei kuitenkaan katsota keskeytyspäiviksi. Omaishoidon hoitopalkkiota alennetaan päiväkohtaisesti, mikäli hoidettava on kuukausittain lyhytaikaishoidossa omaishoitajan lakisääteisten vapaapäivien lisäksi.

Jos omaishoito hoidettavan terveydentilasta johtuvasta syystä keskeytyy tilapäisesti, hoitopalkkion maksaminen keskeytyy kuukauden kuluttua. Hoitajan sairauden tai kuntoutuksen aiheuttaman hoidon keskeytymisen ajalta hoitajalla on oikeus hoitopalkkioon sairastumispäivältä ja sitä seuraavilta yhdeksältä päivältä. Tämän jälkeen palkkion maksu keskeytyy siihen saakka, kunnes hoidettava on taas omaishoitajan hoidettavana.

Jos palkkion maksaminen on perustunut virheellisiin tietoihin, kunta voi periä palkkion takaisin.

Sopimuksen irtisanominen ja purkaminen

Sopimuksen irtisanomisesta ja purkamisesta on säännelty omaishoidon tuesta annetun lain 9§:ssä. Kunta voi irtisanoa omaishoitosopimuksen päättymään aikaisintaan irtisanomista seuraavan kahden ja omaishoitaja irtisanomista seuraavan yhden kuukauden kuluttua. Irtisanomisajasta riippumatta sopimus päättyy sen kuukauden lopussa, jonka aikana hoito hoidettavan terveydentilan muutoksista johtuen käy tarpeettomaksi.

Määräajaksi tehty sopimus lakkaa ilman irtisanomista määräajan päätyttyä. Omaishoidon jatkamisen tarvetta arvioidaan hoito- ja palvelusuunnitelmapalaverissa ennen määräaikaisen sopimuksen päättymistä

Mikäli sopimuksen jatkaminen vaarantaa hoidettavan tai omaishoitajan terveyden tai turvallisuuden, sopijapuolet voivat purkaa sopimuksen välittömästi.

Omaishoitajan lakisääteinen vapaa

Omaishoitolain 4.1 §:ssä omaishoitajalla on oikeus pitää vapaata kolme vuorokautta sellaista kalenterikuukautta kohti, jonka aikana hän on yhtäjaksoisesti tai vähäisin keskeytyksin sidottu hoitoon ympäri-vuorokautisesti tai jatkuvasti päivittäin.

Kotihoitopäiviä on oltava kuukaudessa vähintään kuusitoista (16). Omaishoitajan vapaa järjestetään suunnitelmallisesti omaishoitoperheen tilanne huomioiden palvelusuunnitelmassa määritellyllä tavalla.

Vain yksi vapaapäivien järjestämistapa voi olla käytössä kerrallaan. Lakisääteisiä vapaapäiviä voi kerryttää enintään kolmelta (3) kuukaudelta. Kuluvan vuoden lakisääteiset vapaapäivät on käytettävä joulukuun loppuun mennessä. Vapaapäiviä ei voi käyttää enakkoon.

Vapaapäivän järjestämisen vaihtoehtoja ovat:

- omaishoitajan sijaistaminen toimeksiantosopimuksella
- ikääntyneiden päiväryhmätoiminta
- lyhytaikainen perhehoito
- omaishoidon tuen palveluseteli
- kaupungin järjestämä lyhytaikaishoito

Asiakkaalta peritään sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksulain mukainen asiakasmaksu.

Sijais- tai perhehoidon toimeksiantosopimus

Omaishoitajan lakisääteisen vapaan järjestäminen voidaan toteuttaa sijais- tai perhehoidon toimeksiantosopimuksella. Palkkioiden ja kulukorvauksen suuruuden määrittelee perusturva- ja terveyslautakunta vuosittain.

Sijaishoito toimeksiantosopimuksella järjestetään hoidettavan tai sijaishoitajan kotona. Sijaishoitajana voi toimia hoitajan ja hoidettavan hyväksymä omainen tai muu täysi-ikäinen henkilö. Palkkio sijaishoitajalle voidaan maksaa toteutuneiden hoitopäivien mukaan, korkeintaan kolmelta vuorokaudelta kuukaudessa.

Lakisääteinen vapaa voidaan toteuttaa myös perhehoidon toimeksiantosopimuksella asiakkaan tai perhehoitajan luona. Vanhusten perhehoitajaksi aikovan tulee käydä perhehoitolain mukainen ennakkovalmennus. Palkkio voidaan maksaa toteutuneiden hoitopäivien mukaan, korkeintaan kolmelta vuorokaudelta kuukaudessa. Perhehoitajan luona järjestetystä vapaasta maksetaan lisäksi kulukorvaus.

Alle 18-vuotiaan lapsen/nuoren sijais- tai perhehoitajan tulee esittää ennen toimeksiantosopimuksen allekirjoittamista rikosrekisteriote (Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä 14.06.2002/504).

Ikääntyneiden päiväryhmätoiminta

Omaishoitajan lakisääteinen vapaa voidaan järjestää päiväryhmätoimintana toimintakeskuksissa. Päiväryhmätoiminnassa kolme (3) päiväryhmäpäivää (kestoltaan 8 h) vastaavat yhtä lakisääteistä vapaavuorokautta, jolloin omaishoitajan vapaa muodostuu korkeintaan yhdeksästä (9) päiväryhmäpäivästä kuukaudessa.

Omaishoidon tuen palveluseteli

Lakisääteinen vapaa voidaan järjestää omaishoidon tuen palvelusetelillä, jolla voi ostaa lyhytaikaishoitoa yksityisestä hoitopaikasta tai hoiva-apua kotiin. Palvelusetelin arvon määrittelee perusturva- ja sosiaalilautakunta vuosittain. Palveluseteli on tarkoitettu hoivapalvelujen hankkimiseen yksityiseltä palveluntuottajalta. Kaupunki hyväksyy palvelusetelipalveluntuottajat. Palveluntuottajan on täytettävä sekä lakisääteiset että kunnan asettamat hyväksymisehdot. Palvelusetelin arvo on 110 €/vuorokausi.

Lyhytaikaishoito kaupungin omana toimintana

Omaishoitajan vapaan aikainen hoito voidaan järjestää kaupungin omissa lyhytaikaishoidon yksiköissä. Hoidettava voi olla pääsääntöisesti kaupungin järjestämässä lyhytaikaishoidossa kolme (3) vrk/kk.

Lakisääteistä kolmea (3) vuorokautta pidempään lyhytaikaishoitajaksoon on lähtökohtaisesti oikeutettu omaishoitaja, jonka hoidettava kuuluu hoidettavuutensa perusteella omaishoidon tuen palkkioluokkaan 2 (myös jos palkkioluokkaa on alennettu luokkaan 1) ja tarvitsee ympärivuorokautisesti runsaasti hoitoa, huolenpitoa ja valvontaa kaikissa päivittäisissä toiminnoissa.

Ensisijaisesti omaishoitajalle tarjotaan omaishoitoa tukevia palveluita kotiin, kuten kotihoitoa, päiväryhmätoimintaa ja turvapalveluita. Lakisääteisen lyhytaikaishoidon pidentämistä harkitaan vasta, kun muut tukitoimet eivät riitä. Harkinta tehdään omaishoitoperheen tilanne huomioiden moniammatillisesti yhteistyössä omaishoidon tuen ja lyhytaikaishoito-osaston henkilöstön kesken. Lisävuorokausien lukumäärä harkitaan yksilöllisesti.

Jos tarve lakisääteistä pidempiin lyhytaikaishoitajaksoihin on pysyvä, ei yksittäinen tilapäinen jakso, pidentämisestä tehdään joko määräaikainen tai toistaiseksi voimassa oleva viranhaltijapäätös omaishoidon tuessa.

Pidennettyjä lyhytaikaishoitajaksoja voidaan myöntää esimerkiksi, jos:

- Hoidettavalla on pitkälle edennyt dementiatasoinen muistisairaus tai psyykinen sairaus, johon liittyy vaikeita käytösoireita, kuten yöllistä valvomista, aggressiivisuutta tai harhaisuutta, eikä em. oireita ole saatu hoidettua lääkkeettömin tai lääkkeellisin keinoin.
- Hoidettava on vuodepotilas tai vaikeasti vammaisen. Hoidettavan avuntarve on ympärivuorokautista ja runsasta myös yöllä (mm. asentohoito, erityiset hoitotoimenpiteet, hygienia, muistisairaana valvonta).
- Hoitajan toimintakyky on heikentynyt tilapäisesti sairauden tai uupumuksen vuoksi. Tällöin hänelle voidaan tarjota omaishoitajien hyvinvointi- ja terveystapaamista ja tilanteen jatkuessa tehdään tarvittaessa uusi omaishoidontuen arviointi.

Pidennetystä lyhytaikaishoidosta sovitaan aina ennakkoon ja asia merkitään myös omaishoidon hoito- ja palvelusuunnitelmaan. Jos asiasta ei ole ennakkoon sovittu, ei palvelun järjestäjällä ole velvoitetta järjestää lyhytaikaishoitoa pidempinä jaksoina. Lisäpäiviä varatessa huomioidaan osaston paikkatilanne.

Kokonaistilannetta ja hoidettavan toimintakykyä arvioidaan jatkuvasti sekä omaishoidon tuessa että lyhytaikaishoito-osastolla ja tarvittaessa tehdään muutoksia hoito- ja palvelusuunnitelmaan. Mikäli hoidettavan toimintakyky tai omaishoitoperheen tilanne muutoin paranee oleellisesti, pidennettyjä lyhytaikaishoitajaksoja voidaan viranhaltijapäätöksellä lyhentää tai ne voidaan lakkauttaa kokonaan.

Omaishoitoperheen tukeminen

Omaishoitajia ohjataan jaksamista tukevien palvelujen piiriin kuten vertaistukitoimintaan ja kolmannen sektorin palveluihin. Omaishoitajille voidaan tarjota mahdollisuutta hyvinvoinnin ja terveydentilan parantamiseen. Yhteistyössä eri toimijoiden kanssa järjestetään omaishoitajille valmennusta ja koulutusta hoitotehtävää varten.

Omaishoitoperheellä on mahdollisuus saada tarvittaessa kaupungin hoivapalveluja (mm. kotihoito, päiväryhmätoiminta, turvateknologiset palvelut), joiden avulla pyritään ennaltaehkäisemään omaishoitajan uupumusta ja tukemaan hoidettavan toimintakyvyn ylläpitämistä. Palveluiden määrästä ja sisällöstä sovitaan erikseen. Palveluista peritään voimassaolevien asiakasmaksujen mukaiset maksut.

Voimaantulo:

Perusturva- ja terveyslautakunta 17.12.2019 § **XX**
Nämä myöntämisperusteet tulevat voimaan 1.1.2020.